UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Politieke polarisatie in frontlijnstaat Roemenië

Marácz, L.

Publication date
2018
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2018). Politieke polarisatie in frontlijnstaat Roemenië. *Armex*, *102*(4), 8-9.

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:17 Nov 2026

Column

Politieke polarisatie in frontlijnstaat Roemenië

Prof. Dr. László Marácz

Op 10 augustus vond er een grote demonstratie plaats in de Roemeense hoofdstad Boekarest. De demonstratie ontaardde in een veldslag met de oproerpolitie waarbij onder de betogers vele gewonden vielen. De demonstratie en de overspannen reactie van de huidige links-liberale regeringscoalitie toont aan dat de Roemeense politiek gepolariseerd is. Politieke polarisatie in Roemenië kan grote gevolgen hebben in het huidige tijdsgewricht, omdat het land als frontlijnstaat aan de Zwarte Zee een cruciale defensieve rol speelt in het geopolitieke conflict tussen het Westen en Rusland.

Corruptie, fraude en vriendjespolitiek zijn diep geworteld in de Roemeense samenleving

Op 10 augustus gingen in Boekarest 100.000 jongeren de straat op.
Foto: Wikipedia, Babu

Demonstratie in Boekarest

Roemenië heeft sinds de gewelddadige opstand in 1989 tegen het bewind van de voormalige communistische dictator Nicolae Ceausescu de afgelopen decennia wel vaker te maken gehad met massale demonstraties tegen de zittende regering. De betogers gingen dan de straat op om te demonstreren tegen de corruptie, fraude en vriendjespolitiek, die diep geworteld zijn in de Roemeense samenleving. De toetreding van het land tot de EU in 2007 heeft hier nog niet echt verandering in gebracht. Veel van de 100.000 jongeren die op 10 augustus in Boekarest de straat op gingen, zijn sinds 2007 uit Roemenië als arbeidsmigrant vertrokken naar West-Europa om daar hun geluk te zoeken en zien met lede ogen aan dat er in hun land van herkomst niet veel veranderd is. Deze jongeren riepen elkaar via sociale media op om in de zomervakantie hun thuisland te bezoeken en hun ongenoegen te uiten over het sociaaleconomische beleid van de links-liberale regeringscoalitie. Deze coalitie staat onder leiding van de socialistische premier Viorica Dancila. De eerste vrouwelijke premier van het land wordt echter algemeen gezien als de spreekbuis van de partijvoorzitter van het socialistische PDS, Liviu Dragnea, de sterke man achter de huidige Roemeense regering. Tegen deze Dragnea loopt er overigens een juridische onderzoek vanwege corruptie. Verdenkingen van politieke samenzwering en corruptie zijn in Roemenië aanleiding genoeg om massaal betogers op de been te krijgen tegen de zittende macht. Dat was nu ook weer het geval.

De Roemeense regering, bang dat deze demonstratie een soort revolutie in gang zou zetten, besloot hard op te treden tegen de betogers, die in groten getale op het Overwinningsplein in het centrum van de stad bijeengekomen waren. De regering zette een speciale politie-eenheid in die onder leiding van het Ministerie van Binnenlandse Zaken staat. De politie-eenheid, die uiteindelijk het plein met groot materiaal schoonveegde, is vernoemd naar de Roemeense vorst Vlad Tepes (1431-1476), 'Vlad de Spietser'. In Roemenië weet eenieder dat de politieke tegenstanders van deze brute vorst, die model stond voor de personage van Graaf Dracula in de gelijknamige griezelroman van de Britse auteur Bram Stoker, een gruwelijke dood door spietsing te wachten stond. Onder de betogers die in een zomerse outfit rondliepen en hun mobieltje lieten lichten voor het parlementsgebouw vielen vele gewonden door de politionele acties van 'Vlad Tepes'.

De politie-eenheid, die uiteindelijk het plein met groot materiaal schoonveegde, is vernoemd naar de Roemeense vorst Vlad Tepes (1431-1476).
Foto: Wikipedia, US Public Domain

In Roemenië weet eenieder dat de politieke tegenstanders van Vlad Tepes een gruwelijke dood door spietsing te wachten stond

Roemeense president

De Roemeense president Klaus Johannis, die voorzitter is van de Nationale Veiligheidsraad en de steun heeft van de reguliere veiligheidsdienst, de SRI, nam afstand van het politie-optreden en sprak de Roemeense regering corrigerend toe. Dit werd door de Roemeense regering gezien als een poging van de president zich te mengen in het Roemeense regeringsbeleid. De regering had daar wel een punt, mede omdat Johannis verbonden is aan de oppositionele, centrumrechtse Nationale Liberale Partij. In deze kringen is er tevens kritiek op het tegenvallende sociaaleconomische beleid van de links-liberale regering.

De Roemeense macro-economische cijfers verslechteren in een hoog tempo. De rente is naar 4 procent gestegen; de inflatie naar 3 procent en de tekorten op de buitenlandse handelsbalans lopen snel op. Algemeen wordt verwacht dat bezuinigingen op de lonen en pensioenen, die gemiddeld flink lager liggen dan in West-Europa, op korte termijn onvermijdelijk zijn. De machtsstrijd tussen links en rechts wordt verder aangejaagd doordat er in het komend jaar door de Roemeense overheid twee grote, lucratieve economische tenders worden uitgeschreven, namelijk de exploitatie van de gasvoorraden in de Zwarte Zee en de ontginning van de goudmijn in Rosia Montana. In lijn met Roemeens gebruik kunnen partijen die in de regering zitten, proberen deze tenders door te sluizen naar bevriende ondernemers. Het is dus zaak om in de regering te zitten.

In het licht van de presidentsverkiezingen en de verkiezingen voor het Europees Parlement volgend jaar kwam het de oppositie goed uit dat de betoging op 10 augustus een gewelddadige afloop kende. Als de uitkomst van de twee verkiezingen voor de oppositie gunstig is, kan deze proberen de links-liberale regering ten val te brengen. De interne machtsstrijd in de Roemeense politiek zal zeker politieke polarisatie tot gevolg hebben. Gezien de rol die Roemenië speelt als Westerse frontlijnstaat in het geopolitieke conflict met Rusland, is binnenlandse politieke instabiliteit echter een ongewenste ontwikkeling.

Frontlijnstaat

Vanwege het feit dat Roemenië aan Oekraïne grenst en aan de Zwarte Zee ligt, is het land inmiddels een frontlijnstaat geworden. In deze regio van Europa hebben zich de afgelopen jaren in een hoog tempo ingrijpende politieke en militaire ontwikkelingen voltrokken. De betogingen op het Maidanplein tegen de pro-Russische president Janoekovitsj in 2013-2014 leidde tot zijn val. Na de Oekraïnse regeringswisseling werd het schiereiland in de Zwarte Zee, de Krim, geannexeerd door Rusland. Rusland wilde er zeker van zijn dat in de haven aan de Krim, Sebastopol, de Russische vloot gestationeerd kon blijven. In het Oosten van Oekraïne, de zogeheten Donbas regio, zijn pro-Russische rebellen actief die een eigen republiek hebben uitgeroepen. Deze Russischtalige rebellen willen zich van Oekraïne afscheiden. Roemenië zelf raakte ook steeds meer gemilitariseerd. In 2016 werden 50 kleinere NAVO-kernwapens van Turkije, dat in het Atlantische bondgenootschap steeds meer geïsoleerd raakt, overgebracht naar de Zuid-Roemeense basis Deveselu die op haar beurt weer onder schot gehouden wordt door Russische SS-20 raketten, die met kernkoppen zijn uitgerust.

Er is Rusland veel aan gelegen om invloed te krijgen op de politieke en economische ontwikkelingen in Roemenië. Vanuit Russisch perspectief ligt het aanwakkeren van de politieke polarisatie in deze frontlijnstaat dan ook voor de hand. De links-liberale regering wil de banden met Rusland juist weer aanhalen en de sancties tegen Rusland verzachten in de verwachting dat handel met de Russen de kwetsbare Roemeense economie een positieve impuls kan geven. De Roemeense president Johannis en de centrumrechtse oppositie vrezen dat Roemenië in dat geval niet zal kunnen voldoen aan haar NAVO-verplichtingen om de oostflank van Europa effectief te verdedigen. In dat geval zullen zij er niet voor schromen om ook 's lands NAVO-bondgenoten tegen de huidige regering te mobiliseren.

President Klaus Johannis heeft de steun van de reguliere veiligheidsdienst, de SRI. Foto: Wikimedia Commons, Sgt. Esdras Ruano

De ligging aan de zwarte zee maakt Roemenië tot een frontlijnstaat. Hier verwelkomt president Johannis Amerikaanse mariniers in de haven van Constanta. Foto: USMC, Sgt. Michelle Reif

De haven van Sebastopol. Rusland wilde er zeker van zijn dat de Russische vloot gestationeerd kon blijven. Foto: Wikipedia, VascoPlanet Crimea Photography